

การศึกษาปัญหาและความต้องการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
โคกปีฮ่อง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
THE STUDY OF THE PROBLEM AND NEED WELFARE OF THE ELDERLY
ALLOWANCE OF KHOK- PEE-KONG SUB-DISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION, MOUNG DISTRICT, SA-KAEO PROVINCE.

ธनिया โพธิ์งาม *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (๒) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง (๓) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (๔) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ผู้ให้บริการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล นักพัฒนาชุมชนและเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง รวม ๖๖ คน (๒) ผู้รับบริการด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฮ่อง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน ๓๓๗ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบค่าที (t - test Independent Sample) และ F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้วในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคุ้มครอง

* วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหารราชการแผ่นดินโดยอภินิหาร ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี

ทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ด้านการบริการผู้สูงอายุ อันดับสาม คือ ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

๒. ความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้วในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ อันดับสาม คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่วนด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

๓. ปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ รวม ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ และด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ และด้านการบริการผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

๔. ความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทุกด้าน

คำสำคัญ : ปัญหาและความต้องการ สวัสดิการ ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aims were (1) to study the opinion of social welfare of the elderly problems in Khok Pee Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kao Province, (2) to study the opinion of social welfare of the elderly needs in Khok Pee Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kao Province, (3) to compare the elderly's personal factors with their social welfare problems in Khok Pee Kong Subdistrict Administration Organization, Moun district, Sa Kao province and (4) to compare the elderly's personal factors with their social welfare needs in Khok Pee Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kao province. The sample used in this study were 377 people : divided into two groups: the officers were involved in social welfare for the elderly, chiefs executive of subdistrict administration organization, the chief officers of the

subdistrict administrative organizations, provincial administrative officers, officials, the community development officials and the plan and policy analysis of Khok Pee Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kaeo province. The tools used for collecting the data was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test for independent sample and F- test.

The findings of this research were as follows:

1. The social welfare of the elderly problems in Khok Pee Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kaeo province, overall moderate level. Considering that the side with the highest factor is social protection for the elderly, services to the elderly, the processing and knowledge development of the elderly and management operations elderly is the less.

2. The social welfare of the elderly needs in Khok- Pee-Kong subdistrict administration organization, Moun district, Sa Kaeo province, overall high level. Considering that the side with the highest factor is the administrative operations elderly is the highest, the second is the processing and knowledge development of the elderly economic, social and cultural and health and the environment is the less.

3. The opinion of social welfare of the elderly problems as a whole was significantly different at the .05 level. When considered separately the opinion was significantly different at the .05 level in the preparation of the elderly population to quality and the field of social protection for the elderly but the management operations elderly, the promotion of the elderly and the aging services

4. The opinion of welfare workers and social welfare receivers on the problems in providing social welfare for the elderly as a whole was significantly different at the .05 level; and when considered separately, their opinion was significantly different in every aspect at the .05 level.

Key Word: The Problems and Needs Welfare of the Elderly Allowance

บทนำ

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น และอายุยืนยาวมากขึ้น เมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา อาจมาจากการสาธารณสุขเจริญขึ้น ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็วและแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนมาก

ขึ้นประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ บังคับให้มีบริการแก่กลุ่มอายุเหล่านี้ในรูปแบบที่รับกับสภาพของกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิเกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ซึ่งระบุว่า “บุคคลซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอ แก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างหลักประกันรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ โดยกำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการและมีเวลาแล้วเสร็จในปีแรกอย่างชัดเจน ในนโยบายข้อ ๑.๒ ด้านการรักษาและเพิ่มรายได้ของประชาชน การสร้างหลักประกันรายได้แก่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยการจัดสรรเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับการสงเคราะห์ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ “ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง” ดังนี้ (๑๐) ได้กำหนดให้การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาสเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๖) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๕๐ “ภายใต้ข้อบังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล” ดังนี้ (๗) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลก ประเทศไทย มีจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้น สัดส่วนของผู้สูงอายุจะเพิ่มจากร้อยละ ๗.๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นร้อยละ ๙.๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นร้อยละ ๑๑.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ เป็นร้อยละ ๑๕.๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ การที่จำนวนผู้สูงอายุ ๖๐ ปี มีมากกว่าร้อยละ ๑๐ ของจำนวนประชากรนี้สังคมไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการเตรียมการเพื่อรับกับสถานการณ์ดังกล่าว และจากโครงสร้างประชากรไทยในปัจจุบันประมาณ ๖๖ ล้านคน และเป็นประเทศที่จัดว่าได้อยู่ในช่วงของสังคมผู้สูงอายุด้วยเงื่อนไขมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ ๑๐ โดยนับตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ สถิติผู้สูงอายุมีประมาณร้อยละ ๑๐.๕ และ ที่เป็นเช่นนี้เพราะอัตราการเกิดของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง และจากการคาดประมาณประชากรโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าจำนวนและสัดส่วนของประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป หรือประชากรวัยสูงอายุในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรวัยสูงอายุประมาณ ๗.๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๑.๐ ของประชากรทั้งหมด โดยปี พ.ศ. ๒๕๗๓ คาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น ถึง ๑๗.๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการ สาธารณะแก่ชุมชน รวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ นั้นได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะไว้หลายด้าน โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนา คุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ไว้ในหมวด ๒ มาตรา ๑๖ (๑๐) ให้เทศบาล เมือง พัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้การสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และมาตรา ๑๗ (๒๗) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ใน การสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัตยา และองค์การบริหาร ส่วนตำบล และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการ สาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามพระราชบัญญัติข้างต้น จึงได้กำหนดให้จัดทำ แผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยให้มีการถ่ายโอน ภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนดังกล่าวกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านงาน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และเรื่องการส่งเสริมอาชีพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การ นันทนาการ การส่งเสริมกีฬา หรือการจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การศึกษาทั้งในและนอก ระบบ รวมถึงการสาธารณสุข เช่น การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เป็นต้น ซึ่ง จะเห็นว่า ในปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะในด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ได้มีการ ดำเนินการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรบางส่วนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ไปให้ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการ ปกครองส่วนท้องถิ่นไว้เป็นการเฉพาะตั้งแต่มาตรา ๒๘๑ ถึงมาตรา ๒๙๐ เพื่อกระจายอำนาจให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า รัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่ ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลประชาชนในท้องถิ่น และได้ บัญญัติเกี่ยวกับเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุไว้ ดังนี้ คือ มาตรา ๕๓ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหก สิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอัน เป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา ๘๐ (๑) โดยสรุปคือ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ได้แก่ ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริม ความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและ ชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ อยู่ ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

จากภารกิจที่รับการถ่ายโอนและกฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นย่อมจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น และภารกิจหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญ คือ งานสวัสดิการสังคม งานสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มของปัญหาเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งตามโครงสร้างของประชากร ในอีก ๑๐ -๒๐ ปี ข้างหน้าประเทศไทยจะมีประชากรกลุ่มนี้ไม่น้อยกว่า ๑๑ ล้านคน จนอาจเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการจัดสวัสดิการสังคมและมาตรการในการรองรับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากรและบริการทางสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่รับผิดชอบ ๔.๕ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๒๖๑,๘๑๒ ไร่ จำนวน ครครัวเรือน ๓,๒๓๔ ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๒,๔๕๘ คน มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมถึงต้องปฏิบัติภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การดำเนินงานสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้รับการถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๔๗) ในปัจจุบัน มีผู้สูงอายุได้รับบริการเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ ๑,๒๖๔ คน แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบจะมีความพร้อมในระดับหนึ่งในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแต่ในสภาพความเป็นจริง พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังคงมีปัญหาในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระดับแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความตระหนักและการให้ความสำคัญด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ของผู้นำ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนบุคลากร ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร เป็นต้น แม้มีเทศบาลบางแห่งสามารถจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุที่รอขึ้นทะเบียนได้โดยไม่ต้องพึ่งงบประมาณจากรัฐแต่เพียงอย่างเดียว แต่การดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบถือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังปรากฏตาม มาตรา ๗๘ และ ๒๘๑-๒๙๐, ๒๘๔ กล่าวว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจกิจการของท้องถิ่นได้เอง และด้านการปกครองท้องถิ่นรัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ และปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เพื่อจะ

ได้ทราบระดับความคิดเห็นของบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อปัญหาและความต้องการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว และเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๑.วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๒ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

๑.๓ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๔ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.ขอบเขตการวิจัย

๒.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาปัญหาสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ตามมาตรฐานสวัสดิการผู้สูงอายุจำนวน ๕ ด้าน ประกอบด้วย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ๒๕๔๘)

- ๑) ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ
- ๒) ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ
- ๓) ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ
- ๔) ด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
- ๕) ด้านการบริการผู้สูงอายุ

ศึกษาความต้องการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ตามมาตรฐานสวัสดิการผู้สูงอายุจำนวน ๕ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ
- ๒) ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม
- ๓) ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
- ๔) ด้านการพัฒนาองค์ความรู้สำหรับผู้สูงอายุ
- ๕) ด้านการบริการผู้สูงอายุ

๒.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๒.๒.๑ ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ

๒.๒.๒ ตัวแปรตาม คือ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ตามมาตรฐานการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ได้แก่

๑) ปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และด้านการบริการผู้สูงอายุ

๒) ความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาองค์ความรู้สำหรับผู้สูงอายุ และด้านการบริการผู้สูงอายุ

๒.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๒.๓.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ผู้ให้บริการ คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง ๑ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง เจ้าหน้าที่งานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง นักพัฒนาชุมชน และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง รวม ๖๖ คน

๒) ผู้รับบริการ คือ ผู้สูงอายุที่ได้รับบริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง จำนวน

๒.๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้รับบริการด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน ๒๘๖ คน ใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๖๗ คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วนำมาทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

๓.สมมติฐานการวิจัย

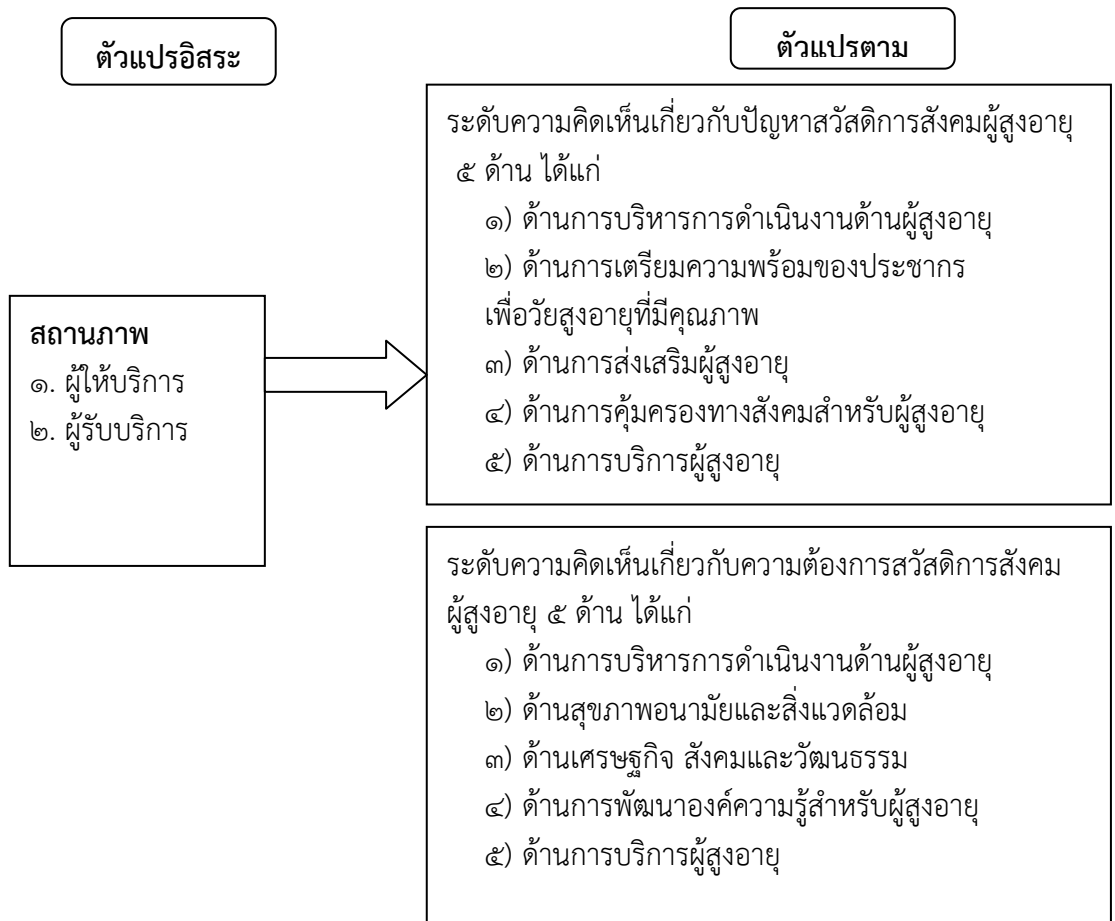
๓.๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับสูง

๓.๒ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

๓.๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี้ง อำเภอมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว อยู่ในระดับสูง

๓.๔ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

๔.กรอบแนวคิดในการวิจัย

๕.วิธีดำเนินการวิจัย

๕.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงผสม. (Mixed Methods Research Design)

๕.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๕.๒.๑ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) ผู้ให้บริการ คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง เจ้าหน้าที่องค์การ

บริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง เจ้าหน้าที่งานองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง นักพัฒนาชุมชน และเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง รวม ๖๖ คน

๒) ผู้รับบริการ คือ ผู้สูงอายุที่ได้รับบริการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง จำนวน

๕.๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้รับบริการด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน ๒๘๖ คน ใช้สูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๖๗ คน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วนำมาทำการสุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

๕.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น จากการศึกษานวนคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นแบบสอบถามรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert five rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๔๕) จำแนกออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๔.๑ สถิติพื้นฐานใช้วิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๕.๔.๒ สถิติวัดระดับปัญหาและความต้องการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๕.๔.๓ การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t-test (Independent sample) และ F-test (One-Way ANOVA) ผู้ศึกษาได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๔.๔ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และอธิบายในเชิงพรรณนา

๖. ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๖.๑ ปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้วในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ด้านการบริการผู้สูงอายุ อันดับสาม คือ ด้านการประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

๖.๑.๑ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกปี รองลงมา คือ นโยบายดำเนินงานด้านผู้สูงอายุไม่ชัดเจน อันดับสาม คือ งบประมาณในการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการมีน้อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่มีหน่วยงาน ที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงาน

๖.๑.๒ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและพฤติกรรมอนามัยสำหรับผู้สูงอายุมีน้อย และการส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัย เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบผู้สูงอายุมีไม่เพียงพอ รองลงมาคือ ไม่มีการบริการการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และไม่มีการรณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่มีการจัดการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

๖.๑.๓ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อจัดทำกิจกรรมเสริมรายได้โดยผู้สูงอายุมีส่วนร่วมมีน้อย รองลงมา คือ ไม่มีการปรับสภาพแวดล้อม สถานที่สาธารณะให้เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา อันดับสาม คือ การสนับสนุนกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ไม่มีการบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ

๖.๑.๔ ด้านการบริการผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดูแลผู้สูงอายุระยะสุดท้ายเพื่อไม่ให้เกิดความทรมานและมีภาวะจิตใจที่ดีมีน้อย รองลงมาคือ ยังไม่มีบ้านพักในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุที่มีความเดือดร้อนขาดที่พึ่ง อันดับสาม คือ การดูแลผู้สูงอายุหลังจากจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลมีไม่เพียงพอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ห่างไกลมีไม่เพียงพอ

๖.๑.๕ ด้านการพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิจัยและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุมีน้อย และยังไม่มีการพัฒนาข้อมูลด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

๖.๒ ความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้วในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารการดำเนินงาน ด้านผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ด้านการประมวลและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ อันดับสาม คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

๖.๒.๑ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ รองลงมา คือ องค์กรในชุมชนมีนโยบายดำเนินงานด้านผู้สูงอายุชัดเจนและมีการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีบุคลากรรับผิดชอบดำเนินงานโดยตรง

๖.๒.๒ ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีศูนย์บริการสาธารณสุขในชุมชน และมีอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้สูงอายุให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น รถเข็น แวนตา เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ รองลงมา คือ มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคที่เกิดกับผู้สูงอายุ อันดับสามคือ กรณีที่ผู้สูงอายุอยู่บ้านคนเดียว สามารถโทรศัพท์เรียกรถพยาบาลจากโรงพยาบาลหรือมูลนิธิ เมื่อมีอาการเจ็บป่วยได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีบ้านพักฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุ

๖.๒.๓ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ รองลงมา คือ มีสวนสาธารณะในชุมชนเป็นที่พักผ่อน ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ อันดับสาม คือ มีการปรับสภาพแวดล้อม สถานที่สาธารณะให้เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุ เช่น ถนน ทางเดิน อาคาร ห้องสุขา และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้ามาให้ความรู้ เรื่อง บทบาทและสิทธิของผู้สูงอายุในชุมชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดกิจกรรมในชุมชนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันครอบครัว วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ เป็นต้น

๖.๒.๔ ด้านการพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการพัฒนาข้อมูลด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และมีการวิจัยและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ตามลำดับ

๖.๒.๕ ด้านการบริการผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการพัฒนาข้อมูลด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน และมีการวิจัยและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ตามลำดับ

๖.๓ ระดับความคิดเห็นของผู้ให้บริการและผู้รับบริการเกี่ยวกับปัญหาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปี่ฆ้อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ รวม ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ และด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนด้าน

การบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ด้านการส่งเสริมผู้สูงอายุ และด้านการบริการผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

๖.๔ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกปีบ อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และด้านการบริการผู้สูงอายุ

๗. ข้อเสนอแนะ

๗.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๗.๑.๑ รัฐควรส่งเสริมการจัดบริการพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยส่งเสริมการจัดสวัสดิการทางเลือกสำหรับผู้สูงอายุในรูปแบบพหุลักษณะ ที่ครอบคลุมทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างสำหรับผู้สูงอายุในด้าน ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว

๗.๑.๒ ควรสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว เครือญาติ เพื่อนบ้าน เพื่อนผู้สูงอายุ ในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคต่าง ๆ เช่น การออกกำลังกาย การส่งเสริมกิจกรรม ป้องกันโรคและดำเนินการ เรื่อง การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ เช่น จัดกิจกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขแก่ผู้สูงอายุโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จัดให้มีมาตรฐานการให้บริการและการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในแต่ละระดับ สถานบริการอย่างครบวงจรที่เป็นบริการเฉพาะผู้สูงอายุต่อเนื่องถึงครอบครัวชุมชน จัดสร้างสถานพยาบาลผู้สูงอายุใกล้บ้านเพื่อความสะดวกในการมารับบริการและ กิจกรรมเชิงรุก เช่น หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกในการเดินทางฯลฯ เพื่อได้รับการดูแลสุขภาพผสมผสาน ส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟู และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และการคุ้มครองสิทธิผู้ป่วยผู้สูงอายุ

๗.๑.๓ ควรประสานและผลักดันให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้

๑) อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในการบริการสาธารณะ ให้สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางในการประสานขอความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ในการยกเว้นค่าบริการ หรือคิดค่าบริการในอัตราพิเศษ สำหรับผู้สูงอายุที่ใช้บริการสาธารณะอื่น ๆ

๒) ประธานกระทรวงมหาดไทยเพื่อทบทวนและปรับปรุงข้อมูลบัญชีสำรวจผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ให้เป็นปัจจุบันทุกสิ้นปีงบประมาณ เพื่อแยกแยะจัดประเภทระดับการจัดบริการผู้สูงอายุในชนบทให้มีหลากหลายระดับทั้งในระยะวิกฤติ ระยะสั้นและระยะยาว

๓) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ สงเคราะห์ในการจัดการศพผู้สูงอายุตามหลักเกณฑ์ สัญชาติไทย ฐานะยากจน ไม่มีญาติ หรือมีแต่ไม่สามารถจัดการศพตามประเพณีได้ มีชื่ออยู่ในบัญชีสำรวจผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๑.๔ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเรื่อง การส่งเสริมการจัดนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุโดยจัดให้มีบริการและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรม ยามว่างและกาพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุ

๗.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

๗.๒.๑ ปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้ว มีข้อซึ่งมีค่าอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินงาน ไม่มีการจัดการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีการบริการให้คาปรึกษาด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ไม่มีการจัดเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุทุกคน บริการชุมชนเคลื่อนที่ไปในพื้นที่ห่างไกลมีไม่เพียงพอ ยังไม่มีการพัฒนาข้อมูลด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

๗.๒.๒ ความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้ว มีข้อซึ่งมีค่าอยู่ในระดับต่ำสุด คือ มีบุคลากรรับผิดชอบดำเนินงานโดยตรง มีบ้านพักฉุกเฉินสำหรับผู้สูงอายุมีการจัดกิจกรรมในชุมชนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันครอบครัว วันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ เป็นต้นและมีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุจะเห็นได้ว่า ปัญหาและความต้องการการจัดสวัสดิการข้างต้นเป็นปัญหาที่ใหญ่และมีผลกระทบต่อเนื่องกันไปไม่มีที่สิ้นสุด ถ้ามีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงก็ย่อมสามารถสานต่อการดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุไม่มากนักยั้งทั้งนี้ปัญหาและความต้องการการจัดสวัสดิการก็สามารถแก้ไขได้ตรงจุดซึ่งเป็นประเด็นสำคัญยิ่งในการเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ตลอดจนพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดสระแก้วให้มีความทันสมัย และยังเป็นการพัฒนาฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันได้

๗.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๗.๓.๑ ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในรูปของจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดใกล้เคียง

๗.๓.๒ ควรศึกษาประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เช่น ภาวะซึมเศร้าผู้สูงอายุ หลังเกษียณอายุในจังหวัดสระแก้ว

๗.๓.๓ ควรทำการศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นว่ามีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันหรือไม่

๗.๓.๔ ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตามแนวทฤษฎีของคนอื่น ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าจะได้ผลการวิจัยเช่นเดียวกันหรือไม่

๗.๓.๕ ศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน ในสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงทางสังคม

๗.๓.๖ ศึกษาแนวทางการปรับตัวด้านจิตสังคมของผู้สูงอายุในชุมชนเมืองหรือชุมชนชนบท

บรรณานุกรม

กรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน. ๒๑ คำถามเกี่ยวกับประชาคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อสาร์ศึกษาดินแดน กรมการปกครอง. ๒๕๔๓.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. ๒๕๔๘.

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ: เจเอสการพิมพ์. ๒๕๔๗.

_____. การจัดสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ: กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ๒๕๔๘.

_____. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุกระทรวง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ๒๕๕๑.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทยพ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: ทีคิว พี. ๒๕๕๓.

จตุพร ต้นเส้า. การจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาอิสระ. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ๒๕๕๑.

ฉลองชัย อัมพรรัตน์. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานสวัสดิการสังคมด้านเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. ๒๕๔๙.

Dhammananda, K. Sri. **Buddhism for the future**. Taiwan : The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation, 2000.

Phra Thepwisutthimethi (Nguam)., Bucknell, Roderick S. **Buddha-Dhamma for students**. [translated from the Thai by Ariyananda Bhikkhu (Roderick S. Bucknell)]. Bangkok : Dhamma Study & Practice Group, 1988.